

DUBROVČANIN FELIKS PETANČIĆ — KANCELAR SENJSKI

Puno je znamenitih i proslavljenih ljudi usko povezano svojim književnim, umjetničkim, znanstvenim, političko-upravnim i javnim radom s gradom Senjom i s njegovom bližom i daljom prošlosti. Jedan je od takvih zapaženih muževa s kraja XV, i na početku XVI, stoljeća i Dubrovčanin Feliks Petančić (oko 1455—1517), u svojim povijesnim spisima i u raspravama njegovih suvremenika najčešće označavan imenom — Felix Segniensis ili messer Felice da Segna.

Iz njegova su života i do danas ostala još mnoga razdoblja nepoznata, i ono malo što nam je bilo poznato ranije, to je bilo nepotpuno, površno i znanstveno neispitano. Kako je Feliks Petančić bio i kancelar² senjski (cancellarius iuratus spectabilis comunis Segniae) od 1496. pa, po prilici, do 1510., njegova je djelatnost u Senju predmet ove studije.

Petančić je bio sitnoslikar i kaligraf, upravitelj pisarske oficine ili radionice kralja Matijaša Korvina (1458—1490) u Budimu, poliglot, spretan diplomat, visoko obrazovan humanist i najčitaniji turkološki pisac XVI, stoljeća. Spominje se u brojnim raspravama i znanstvenoj dokumentaciji, najčešće mađarskih znanstvenika i povjesničara umjetnosti, dok naši znanstvenici znaju donedavna o njemu na temelju oskudnih vrela razmjerno vrlo malo i to prilično netočno. Petančićevo prezime susrećemo u različitim izvornim i pisanim oblicima, što je u znanosti i stvaralo zabunu oko njega i njegova imena. Pored već spomenutih imena Felix Segniensis i messer Felice da Segna, u doba humanizma najčešće dolazi njegovo latinizirano prezime Felix Pliancus de Ragusa, zatim talijanizirano Felice Petantio i vrlo često Felix Petancius, Segniensis cancellarius. Mnogi su znanstvenici držali da je on zbog oznake zvanja (Segniensis cancellarius) rodom iz Senja, dok nisu posljednja najiscrpnija znanstvena istraživanja povjesničara književnosti Petra Kolendića³ i bio-bibliografska rasprava povjesničara umjetnosti Dragutina Kniewalda⁴ dokazala da je Feliks Petančić Dubrovčanin i da je zaista bio »civis Ragusii«.

¹ U talijanskom jeziku il messere znači — gospodin.

² Kancelar je u komuni ili teritorijalnoj samoupravnoj jedinici osoba u svojstvu javnoga bilježnika ili notara, tajnika grada ili redovitoga suca u upravnim poslovima grada.

³ Petar Kolendić: Feliks Petančić pre definitivnog odlaska u Ugarsku. GLAS SAN CCXXXVI, Odelenje literature i jezika, knj. 4, Beograd 1959, str. 1—22.

Spomenuti su znanstvenici temeljito proučili njegovo doba, kritički analizirali njegova djela i odredili njegovo mjesto u povijesništvu i lijepoj umjetnosti.

U ovom se napisu osvrćemo ukratko na njegov život i njegova djela, a poglavitu pozornost obraćamo Feliksu Petančiću kao kancelaru senjskom i zatim njegovim vezama što ih je održavao sa Senjom dok je bio senjski kancelar, a i kasnije.

Ta Petančićeva *senjska* epizoda iznesena je ovdje pregledno i cjelovito u odnosu na druge rasprave i studije.

Odmah se na početku možemo zapitati zbog kojih je razloga Feliks Petančić s ponosom i redovito isticao ispred svog imena oznaku — Segniensis, i kad je bio kancelar senjski i kasnije, kad je prestao biti kancelarom. To je činio sve do svoje smrti. Možda neće biti teško odgovoriti na to pitanje ako znamo da je u Petančićeva doba grad Senj bio kraljevski i slobodni grad i jedina trgovačka luka u gornjem dijelu Jadrana, zatim jedno od najznačajnijih mjesta u Hrvatskoj i značajno sjedište glagoljaškog tiskarstva u nas.

Osim toga, i sam Petančić bio je poznat kao dvorski slikar-portretist, kaligraf, čuven minijaturist i iluminator svojih i tuđih tekstova,⁴ nadalje osoba visokog povjerenja u službi kralja Matijaša Korvina i čest član diplomatskih misija kralja Vladislava II. Jagelovića (1490—1516).

Iako je Feliks Petančić bio Dubrovčanin i građanin čuvene Dubrovačke Republike, kojom se i te kako mogao dičiti i ponositi, ipak je radije rabio pridjev — senjski, sigurno kako bi što više istaknuo svoju ličnost pridavajući joj znak veličine i slave toga drevnog grada, a želio je i simbolički povezati Senj i Dubrovnik, dva slavljena grada među kojima je bila stoljećima vrlo razgranata trgovina drvom za potrebe dubrovačke brodogradnje. Moramo se uz to prisjetiti da su u gradu Senju boravili i drugi utjecajni Dubrovčani.

Iako je od 1477. do 1482. Dubrovčanin Maroje Zunjević⁵ bio kapetan senjski, a krbavsko-modruški biskup Kristofor Dubrovčanin prenio je svoju biskupsku stolicu iz Modruša u Novi Vinodolski 1493. kad je grad Modruš, stalno boravište kneza Bernardina Frankopana, stradao od Turaka. Dubrovačka Republika imala je tada u Senju i svoje konzularno predstavništvo, pa nam je poznato da je 1500. u Senju bio dubrovački konzul Nikša Đuković, predstvom kojega je išla mnoga važna kurirska i diplomatska pošta za dubrovačkoga poslanika u Budim, i obratno.

Kako je u tom vremenskom razdoblju bilo više Dubrovčana u Senju i okolici, mogli bismo pretpostaviti da je Feliks Petančić rado i samosvjesno isticao pridjev — kancelar senjski. Stoga ga skoro svi njegovi suvremenici — učenjaci, pisci i diplomate (Nikola Olah, Florio Banfi, Ivan Kuspinijan, Petar Pasqualigo i drugi), od kojih su ga neki i osobno poznavali, i nazivlju — *Felix Segniensis*. Pridjev *civis Ragusinus* otad je kod Feliksa Petančića rjeđe upotrebljvan i njemu pridjevan.

⁴ Dragutin Kniewald: Feliks Petančić i njegova djela. Posebna izdanja SAN, knj. CCCL, odelenje literature i jezika, knj. 12 Beograd 1961. Osim bavljenja poviješću umjetnosti Dragutin Kniewald je i poznati liturđičar. Rođen je 1889. i službovao je neko vrijeme od 1921. godine i dalje kao spiritual ili duhovnik u konviktu »Ožegovićanum« u Senju.

⁵ Uz opata Madoče Antuna Cattanea sudjelovao je u iluminaciji Kasijanova djela »De institutis coenobiorum« za potrebe kralja i dvorske okoline.

⁶ Opširnije u mojoj studiji »Dubrovčanin Maroje Zunjević, kapetan Senja«, (U povodu 500. godišnjice osnutka Senjske kapitanije) DUBROVACKI HORIZONTI, Zagreb, god. I (1969), br. 2, str. 43—46.

Feliks Petančić rodio se oko 1455. u Dubrovniku od oca Deodatusa ili Božidara i potomak je skromne dubrovačke obitelji, kojoj je od starine bilo prvotno prezime Brutus. Imao je brata Stjepa, koji je bio u Budimu kraljev brijač i poluliječnik kralja Matijaša, a kasnije osoba povjerenja kralja Vladislava II., osobito u diplomatskim misijama u vezi s Dubrovnikom. Feliks Petančić školovao se u Dubrovniku od 1465. do 1475. i osim hrvatskog i talijanskoga jezika stekao je lijepo znanje latinskog i grčkog te arapskog i »kaldejskoga«⁷ jezika, kao i kaligrafijsku i slikarsku vještinu, u čemu se osobito odlikovao. Na više škole pošao je u susjednu Italiju, a već se 1478—1482. nalazi u Dubrovniku u nastavničkoj službi i uči dubrovačku djecu u čitanju, pisanju i računanju. 1482—1487. on je kancelar u kriminalističkom sudu Republike. Godine 1484. oženio se s Franušom, kćerkom Petra Markovića, prilično imućnog stanja. Posjedovao je kuću i malo imanja na otoku Lopudu. Sredinom rujna 1487. odlazi iz Dubrovnika bez žene Franuše u Budim i tu je za posljednje tri godine života kralja Matijaša. Od 1487. do 1490. godine bio je nadstojnik budimske pisarske i sitnoslikarske radionice kralja Matijaša Korvina. Na to je mjesto sigurno došao posredstvom i zagovorom brata Stjepa, kraljeva brijača i poluliječnika, kao i svoga strica modruškoga biskupa Kristofora, budući da su nakon sukoba s kraljem Matijašem i kraljicom Beatricom zbog imenovanja modruškim biskupom Zadrana Antuna (kraljičina ispovjednika), a nakon biskupove smrti, od ljeta 1483. opet su vladali najbolji odnosi između biskupa Kristofora Dubrovčanina, kralja Matijaša i supruge mu Beatrice.

Petančić je tada u Budimu sudjelovao u iluminiranju teksta Kasijanova djela »De institutis coenobiorum«, što se smatralo remek-djelom sitnoslikarske radionice Matijaša Korvina. Veći dio medaljona, što su ilustrirana poprsja turskih sultana, velikodostojnika i vojnika, u tom rukopisnom djelu naslikao je Feliks Petančić.

Kraljevski je dvor u Budimu bio tada stjecište inozemnih latinskih humanista jer je kralj Matijaš Korvin težio za laicizacijom svjetovne književnosti nacionalnoga jezika.

Zato je trebala budimska kraljevska palača nadmašiti svojim bogatstvom, sjajem i raskošnošću dvorce najimućnijih ljudi zemlje. Stoga je kralj Matijaš pozvao u zemlju u velikom broju talijanske i hrvatske humaniste, koji bi imali biti vladarovi povjerenici i savjetnici, a bogata Biblioteka Korviniana imala je biti opskrbljena latinskim i grčkim knjigama s prekrasnim uvezom i bogatom opremom, sve u zlatu i srebru. Iz Italije i drugih zemalja naručivao je kralj Matijaš vrsne majstore s velikim plaćama, među kojima se kraće vrijeme nalazio i Dubrovčanin Feliks Petančić.⁸

Poslije smrti kralja Matijaša nalazi se Feliks Petančić već 1491. ponovno u Dubrovniku, gdje se kao pomoćni nastavnik naročito ističe u školi kao kaligraf. Od 1493. do 1496. član je raznovrsnih dubrovačkih delegacija i izaslanstva, a 12. rujna 1496. stječe u Dubrovniku diplomu s naslovom »publicus et authenticus notarius seu tabellio et iudex ordinarius« i njome stekne pravo vršiti službu javnoga bilježnika i redovitoga suca. Od 14. studenoga 1495. izvršio je sve pripreme u Senju i Budimu da bude izabran senjskim kancela-

⁷ »Kaldejski« jezik nazivala se u Osmanlijskome Carstvu jezična mješavina turskog, arapskog i perzijskoga jezika, a ta je jezična mješavina predstavljala onda turski književni jezik.

⁸ Ervin Šinko: Tri književne studije. Humanistički intermezzo u Madarskoj. RAD, knj. Zagreb str. 516.

rom, na kojem će položaju, po svoj prilici, ostati 13 godina, i to od 1496. do 1510. godine. U međuvremenu obavljao je mnoge poklisarske dužnosti za kralja Vladislava II. i za potrebe kraljevstva, a od 1511. do 1512. nalazi se u Zagrebu na položaju gradskoga suca. Poslije 1513. ne spominju ga više ni suvremenici ni povjesničari pa tako ne znamo gdje je Feliks Petančić boravio posljednjih godina svoga života.

Pojavljuje se opet 1517. kad je u Novom Vinodolskom postavio u katedrali spomen-ploču svome stricu modruškom biskupu Kristoforu (1480—1499), koji je umro još 29. siječnja 1499. Kako nema više vijesti o Feliksu Petančiću, to se smatralo da je umro neposredno iza godine 1517. jer se već tada nalazio u 62. godini života. Ne znamo zapravo ni gdje je umro ni kad je umro.

U gradu se Senju nalazio Feliks Petančić u novoj službeničkoj dužnosti prvih dana listopada godine 1496. i to kao »cancellarius iuratus spectabilis comunis Segniae«. Za taj je poziv dobio diplomu izdanu u Dubrovniku 12. rujna 1496. i njom je stekao naslov »publicus et autentibus notarius seu tabellio et iudex ordinarius« i tako imao pravo vršiti službu javnoga bilježnika i redovitoga suca na čitavom državnom teritoriju.

Koliko je vremenski dugo bilo vršenje njegove upravno-administrativne službe i njegov službeni boravak u gradu Senju, ne znamo točno i sigurno, ali premijevamo da je to, po svoj prilici, bilo od 1496. do 1510.

Za tu tvrdnju nedostaju nam, doduše, povijesni dokazi, a kako je Senjski arhiv za vrijeme II. svjetskoga rata potpuno uništen, zauvijek je ostalo nerazjašnjeno mnogo toga iz senjske prošlosti pa tako i ovaj Petančićev slučaj.

Javno i poklisarsko djelovanje Feliksa Petančića u gradu Senju bilo je raznoliko jer je uživao veliko povjerenje kralja Vladislava II. i kralj ga je često dodjeljivao kao člana mnogim diplomatskim misijama. Kao kancelar senjski nalazio se Petančić stalno u uskoj vezi sa svojim rodnim gradom Dubrovnikom. To razabiremo iz pisma što su ga Dubrovčani 31. siječnja 1500. uputili Dubrovčaninu Stjepu, dvorjaninu kralja Vladislava II. u Budimu.

U tom pismu javlja se St(i)jepu da novosti iz Ugarske dostavi posredstvom Feliksa Petančića u Senju, ukoliko ih ne može poslati preko dubrovačkih poslanika ili diplomatskih teklića.

Iste godine u ljeti povjerava kralj Vladislav II. delikatnu misiju Feliksu Petančiću kao kancelaru senjskom i vještom portretistu i poliglodu. Određen je da otputuje u Francusku u vezi s kraljevom ženidbom i da u dvorcu u Bloisu izradi portrete sestara kneginjica Germane i Ane de Foix, kćeri Gastona de Foix, po kojim bi se portretima mogao kralj odlučiti za onu koju će isprositi.

Uz tu misiju za pripremu prosidbe trebao je tamo isto tako provjeriti i veze s poduzimanjem namjeravane križarske vojne protiv Turaka.

Papinskom bulom od 1. lipnja 1500. proglasio je papa Aleksandar VI. križarski rat protiv Turaka i zato se obvezao davati svake godine 40.000 dukata u ratne svrhe. Kako je kardinal Petar da Reggio, kao legat pape Aleksandra VI, predobio kralja Vladislava II. za savez protiv Turaka 30. svibnja 1501., poslao je kralj Vladislav II. Feliksa Petančića u Veneciju da tamo podigne prvi obrok papine novčane pomoći. U tom diplomatskom poslu uputio se Petančić iz Venecije kao kraljev izaslanik na otok Rodus, kamo je stigao posljednjih dana mjeseca prosinca godine 1501.

Tu mu je veliki meštar rodskih vitezova kardinal Petar d'Aubusson, kao vrhovni zapovjednik savezničke vojske protiv Turaka, predao svoje pismo 2. siječnja 1502. kao svoj odgovor što ga je Petančić trebao predati kralju Vladislavu II.

Uz to kardinalovo pismo predao je Petančić sa svoga povratka s otoka Rodosa u proljeće 1502. kralju Vladislavu II. i svoju spomenicu »De itineribus in Turciam« ili o putovima kojima treba napasti Turke, a sastavljena je prema strateškoj zamisli velikoga meštra rodskih vitezova. Tu spomenicu kao malu knjižicu od 10 listova u osmini izdao je prvi tiskom Ivan Kuspinijan⁹ u Beču 1522. pod naslovom »De itineribus in Turciam libellus Felice Petantio cancellario Segniae autore.« Pretpostavlja se da je to najvrednije literarno djelo Feliksa Petančića, a bogato je ilustrirano sitnoslikarskim ukrasima. Sačuvani se izvornik nalazi u Gradskoj knjižnici u Nürnbergu. Isto je tako Feliks Petančić tom zgodom uručio kralju Vladislavu II. i svoju drugu spomenicu o stanju Turskoga carstva pod imenom »Genealogia Turcorum Imperatorum« ili Genealogija turskih careva, u kojoj se prikazuje rodoslovlje osmanlijske dinastije turskih sultana od Osmana do Bajazida II. i njegovih sinova i kćerki.

Smatra se da je tu genealogiju napisao u Senju za svoga kraćega boravka nakon povratka s otoka Rodosa, prije nego se otputio u Budim da kralju Vladislavu II. podnese izvještaj o svojim diplomatskim misijama. Za tu je zgodu, kao treću spomenicu, sastavio i iluminirao djelo »Historia Turcica«, pa kako ga nije dovršio potpuno, to ga nije predao kralju Vladislavu II. To je bio zapravo kompilatorski prijepis djela Nikole Sagundina »Othomanorum Familia seu de Turcarum Imperio Historia.«

U ljeto 1502. na putovanju iz Francuske preko Venecije boravila je nekoliko dana u Senju kneginjica Ana de Foix s ostalim odličnicima, a dočekao ju je kao dobru znanicu tadanji kancelar senjski Feliks Petančić. On ju je još 1500. po kraljevu nalogu portretirao u obiteljskom dvorcu u Francuskoj i od toga vremena postoji njihovo poznanstvo. Nakon njena kraćeg zadržavanja u Senju, pratio je Petančić kneginjicu s ostalim odličnicima od Senja do Zagreba, otkud je kneginjica Ana de Foix produžila put do Budima, jer se tamo trebalo obaviti u mjesecu studenome 1502. njeno vjenčanje s kraljem Vladislavom II. Poslije toga odredio je kralj Vladislav II. da ode Feliks Petančić u Veneciju i da — prema zabilješki mletačkog kroničara Marina Sanuta (1466—1536) od 12. ožujka 1504. — uredi spor što je nastao zbog vraćanja nekoga građevnog drva što je oduzeto od rapskoga kneza.¹⁰

U godini 1504. poznato je nekoliko zgoda iz Petančićeva života. Te je godine kancelaru senjskom Feliksu Petančiću podijelio kralj Vladislav II. pismom od 11. lipnja 1504. plemstvo i posjed »Podgoru« u Gackoj. Posljednjih dana mjeseca prosinca iste godine došao je Petančić s vjerodajnicima u Dubrovnik (... qui venit ex Hungaria pro negotio cum litteris eius credentialibus.) jer je kralj Vladislav II. zatražio od Dubrovčana da mu ustupe za potrebe

⁹ Ivan Kuspinijan (Ioannes Cuspinianus, 1437—1529) bio je rektor Bečkog sveučilišta, prefekt grada Beča, historiograf i diplomat u službi austrijskoga cara Maksimilijana I. i ugarskoga kralja Ferdinanda I. Osobno je poznavao Feliksa Petančića i u svojim povijesnim radovima za Petančića uvijek ističe da je bio kancelar grada Senja i onda kad više nije vršio tu upravno-administrativnu funkciju i redovito ga naziva — Felix Petancius Segniensis cancellarius.

¹⁰ M. Sanuto, Diarii, V. 1053. navodi ... per restitution di certi legnami tolti per il conte di Arbe...

državne službe u Hrvatskoj određenu količinu žita. Vijeće umoljenih 28. prosinca 1504. usmeno obrazlože »kraljevu tajniku« Feliksu Petančiću (... nostri Felici secretario serenissimi regis nostri Hungariae...) razloge zašto ne mogu udovoljiti kraljevu traženju. Ipak Vijeće umoljenih stavlja u Dubrovniku Petančiću na raspolaganje 30. prosinca 1504. lađu do Senja da odatle može po svome glasniku poslati izvještaj o tome kralju u Budim. (... pro mittendo ad maiestatem suam litteras ipsius Felicis per famulum suum). S tom je lađom krenuo Petančić 4. siječnja 1505. u Senj pa je stoga i Malo vijeće ustupilo za njega i mornare manju količinu žita. Poslije ove zgrade Feliks Petančić više nije dolazio u Dubrovnik. Iste ga je godine u mjesecu ožujku poslao kralj Vladislav II. s Rodosa na otok Hios u Egejskome moru kako bi ishodio potvrdu o češkom prioratu rođskih vitezova. Otada pa sve do godine 1510. nema nikakvih podataka o Feliksu Petančiću, pa tako i ne znamo sigurno je li u to vrijeme Feliks Petančić još uvijek kancelar u Senju, ili se možda tada nalazio negdje drugdje osim u Budimu.

Prema izvještaju mletačkog ambasadora u Budimu Petra Pasqualiga od 1. ožujka 1510. saznajemo da se Feliks Petančić vratio iz Španjolske (... esser ritornato de Hyspania domino Felice Raguseo, qual fu mandato orator ad quella maestà...) u vezi s Kambrejskom ligom jer je te godine izlazilo sedmogodišnje primirje između kralja Vladislava II. i sultana Bajazida II.

Zatražilo se od Venecije da mirnim putem vrati mletački dio Dalmacije ugarskoj kruni, pa je stoga u toj dalmatinskoj krizi Petančiću bila namijenjena povjerljiva zadaća i to nakon njegova povratka iz Španjolske. Za taj pothvat trebao je preko Senja prosljediti brodom do Dubrovnika i tamo zatražiti brodove za oslobođenje Dalmacije od Mletaka, jer su članovi Lige obećali dati 34 ratna broda, a i više ako bude potrebno. Taj Petančićev put u Dubrovnik spriječio je mletački privrženik i ostrogonjski nadbiskup kardinal Toma Bakač. Na tome putu Petančić je dobio 1. rujna 1510. nalog da se zaustavi u Zagrebu (Fu dato ordine a Felice di fermarsi a Zagabria...) i da ne ide u Dubrovnik. Poslije te misije ništa se sve do proljeća 1512. ne čuje o Petančićevu sudjelovanju u daljnjim diplomatskim poslanstvima.

Kad se Petančić za te diplomatske krize morao zaustaviti u Zagrebu, poradio je na tome da bude izabran 3. veljače za suca gričke općine na godinu dana, iz toga proizlazi da je bar 1510. ili godinu dana ranije morao biti njezin građanin i imati na području općine svoju kuću. Na toj novoj dužnosti u Zagrebu Petančić i nadalje sudjeluje u diplomatskim misijama za potrebe kralja Vladislava II. i budimskog dvora. Tako već 26. ožujka 1512. i ponovno 1513. polazi Feliks Petančić skoro kao šezdesetogodišnjak na put u Carigrad da uglavi s novim turskim sultanom Selimom I. (1512—1520) trogodišnje primirje, u koje je trebala biti uključena i Hrvatska.

Nakon njegova povratka iz Carigrada suvremenici više ne navode ništa o Petančiću. Da li je negdje boravio, u inozemstvu, Budimu ili Senju, ne zna se sve do godine 1517. kad se ponovno pojavljuje u Senju, zapravo u Novom Vinodolskom. Kako se njegovo ime od 1513. više ne pojavljuje ni u javnosti ni u povijesnim raspravama njegovih suvremenika, uvriježilo se mišljenje da je te godine i umro. Međutim, ova nova poznata njegova životna senjska epizoda govori da je Petančić još 1517. bio na životu.

Zadnja je Petančićeva veza sa Senjom postavljanje u Novom Vinodolskom godine 1517. spomen-ploče u katedrali na grobu njegova strica, modruškoga biskupa Kristofora.

S vremenom se ploča u gornjem dijelu dosta izlizala jer se po njoj hodalo, ali je natpis ipak godine 1959. uspio pročitati Petar Kolendić. Natpis glasi:

XTOPHORE EPISCOPO MODRUSIENSI FELIX
PETANCIVS De RAGVSIO PAT(rvo) IO(hannis) F(ilio) OB AMO-
REM PIENTISSIME POSVIT M. D. XVII.

U prijevodu:

Kristoforu biskupu modruškom Feliks
Petančić Dubrovčanin stricu, sinu Ivanovu, radi
Vrle rodbinske ljubavi postavio 1517.

Tim se činom odužio Feliks Petančić svome stricu, modruškome biskupu Kristoforu, kao svome dobrotvoru. U čemu je bilo biskupovo dobročinstvo prema nećaku ne znamo, ali naslućujemo, jer je sigurno njegovim zagovorom došao u budimski dvor kralja Matijaša Korvina.

Taj mu je položaj u kraljevskom dvoru omogućio da je i kralju Vladislavu II. služio zbog svoje humanističke naobrazbe, umjetničke sposobnosti i znanja mnogih stranih jezika, a pogotovo zbog znanja turskoga jezika. Stoga mu je Vladislav II. namjenjivao važne i povjerljive poklisarske zadatke kao emisaru mnogih diplomatskih poslanstava i kraljevih delikatnih misija. To je bila zadnja veza Feliksa Petančića s gradom Senjom i nakon toga gubi se Feliksu Petančiću svaki trag u hrvatskoj povijesnici.

Senjsko je razdoblje u Petančićevu životu bilo za njega značajno jer se ispočetka u gradu Senju pripremao za izvršavanje diplomatskih zadataka; u Senju je vršio povremeno i izmjenično svoju kancelarsku službu kao dobar turkolog i poznavatelj turskih vojničkih, političkih i državnih prilika; pisao je u Senju spomenice za kralja Vladislava II., kojega je naklonost prema gradu Senju bila osobita; iz Senja je odlazio u svoje povjerljive i delikatne poklisarske zadatke i uživao puno kraljevo povjerenje.

Iako mu spomenice za kralja, kao povijesni spisi, nisu u svemu originalni, već su ponegdje i kompilatorskog značaja, ipak je Feliks Petančić svojim sitnoslikarskim iluminacijama i ilustrativnim minijaturama ostavio u njima trajnu umjetničku vrijednost. Najčitaniji je turkološki pisac svoga vremena i njegovim povijesnim studijama služili su se i drugi evropski vladari i vojskovođe za svoje potrebe u odnosu prema Turskome Carstvu. Osim toga bio je i vrstan diplomat i stoga je s ponosom mogao sebi pridijevati humanističke nazive — Ragusinus, a pogotovo — Segniensis cancellarius, kojima je zauvijek proslavio ponajprije sam sebe, zatim svoj rodni grad Dubrovnik i konačno višegodišnje mjesto svoga službeničkoga boravka — grad Senj.

Ovim povijesnim napisom htjeli smo prikazati i približiti današnjem čitatelju lik Feliksa Petančića i to posebno s obzirom na njegovu životnu senjsku etapu. Ta je etapa zauzela dolično mjesto u burnom, ali uspješnom životu ove značajne ličnosti koja je živjela i djelovala u najnemirnijim danima teških hrvatskih prilika pri kraju XV. i na početku XVI. stoljeća.

Sl. 80 — Sjeverna strana tvrđave Nehaj, izgrađena 1558. u vrijeme Ivana Lenkovića, kapetana senjskog

Sl. 81 — Velika Placa — Trg Marka Balena, stanje oko 1925.

